

"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

1. "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu haqqında Əsasnamə **təsdiq edilsin** (əlavə olunur).
2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, 15 gün müddətində:
 - 2.1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi haqqında Əsasnamənin layihəsini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;
 - 2.2. Normativ hüquqi aktların bu Fərmana uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.
 - 2.3. Nazirlər Kabinetinin və mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu Fərmana uyğunlaşdırılmasını təmin etsin;
 - 2.4. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 28 fevral 2005-ci il
200

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
28 fevral 2005-ci il tarixli 200 nömrəli Fərmanı ilə
TƏSDİQ EDİLMİŞDİR

"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu haqqında

ƏSASNAMƏ

I. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1. "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu (bundan sonra - Qoruq) "Bakı şəhərində "İçərişəhər" in, Şuşa və Ordubad şəhərlərinin tarixi hissələrinin tarix-memarlıq qoruğu elan edilməsi haqqında" Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 1977-ci il 10 avqust tarixli 280 nömrəli qərarına əsasən təşkil edilmişdir.
 2. "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada Qoruq və onun ərazisində olan tarix, memarlıq və mədəniyyət abidələri (bundan sonra - abidələr) əhəmiyyət dərəcələrinə görə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 2 avqust tarixli 132 nömrəli qərarı ilə dünya, ölkə və yerli əhəmiyyətli daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin siyahılarına daxil edilmişdir.
 3. Qoruğa daxil olan Şirvanşahlar sarayı kompleksi və Qız qalası 2000-ci il 2 dekabr tarixində YUNESKO-nun Dünya İrs Siyahısına daxil edilmişdir.
 4. Qoruğun ərazisi 22,1 ha olmaqla, sərhədləri İçərişəhərin mövcud qala divarı, Neftçilər prospekti (77-105) və Ə. Əliyev küçəsi (1-9) hüdudlarında müəyyən edilmişdir.
 5. Qoruq Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 10 fevral tarixli 629 nömrəli Sərəncamı ilə yaradılmış Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsi (bundan sonra - İdarə) tərəfindən idarə edilir. ^[1]
- Qoruğun ərazisində yerləşən abidələr və dövlət mülkiyyətində olan, o cümlədən dövlət yaşayış fonduna daxil olan tikililər idarənin balansındadır. ^[2]

II. QORUĞUN MƏQSƏD VƏ VƏZİFƏLƏRİ

6. Qoruğun əsas məqsədi onun ərazisində yerləşən abidələrin elm və mədəniyyətin inkişafı üçün öyrənilməsinə, onların məqsədyönlü istifadə olunmasını, habelə onların həcm-planlaşma quruluşunun qorunmasını, tarix-memarlıq abidələrinin bərpasını və toxunulmazlığını təmin etməkdən ibarətdir.
7. Qoruq aşağıdakı vəzifələri yerinə yetirir:
 - 7.1. tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması və ərazi üçün müəyyən olunmuş rejimin saxlanılması;
 - 7.2. biblioqrafik tədqiqatlar, tarixi araşdırmalar və arxeoloji qazıntılar aparmaqla abidələrin və arxeoloji qazıntıların aşkar edilməsi və öyrənilməsi;
 - 7.3. tarix və mədəniyyət abidələrində aparılan inşaat - möhkəmləndirmə, abadlıq, təmir, bərpa, rekonstruksiya, regenerasiya işlərinin səviyyəsinin artırılması və onların istifadəyə uyğunlaşdırılması üzrə təkliflərin hazırlanması;
 - 7.4. abidələrin elmi, mədəni və tarixi əhəmiyyətinin təbliği, bu məqsədlə sərgilərin, fotostendlərin, ekskursiyaların, mühazirələrin, sənədli və qısametrajlı filmlərin hazırlanması, elmi-kütləvi ədəbiyyatın nəşrinin təşkili;
 - 7.5. müəyyən olunmuş qaydada tarix və mədəniyyət abidələrinin aşkar edilməsinin, siyahıya və dövlət qeydiyyatına alınması, pasportlaşdırılması, abidələrin qorunmasının təmin edilməsi;
 - 7.6. tarix və mədəniyyət abidələrinin mühafizəsinin, onların funksional təyinatının, memarlıq-estetik görünüşünün və uzunömürlülüğünün təmin edilməsi üçün tədbirlərin görülməsi;
 - 7.7. abidələrdən istifadə edən hüquqi və fiziki şəxslərlə abidələrin qorunması üçün müəyyən olunmuş qaydada mühafizə müqavilələrinin bağlanması.

III. QORUĞUN ƏRAZISİNDƏ YERLƏŞƏN ABİDƏLƏRDƏN İSTİFADƏ QAYDALARI

8. Qoruğun ərazisində yerləşən abidələrdən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada istifadə oluna bilər.

9. Qoruğun ərazisində yerləşən elmi, tarixi və ya bədii əhəmiyyəti olan bütün abidələr dövlət tərəfindən qorunur, onların bədii-estetik görkəminin dəyişdirilməsi, uçurulması və onlar üçün təhlükə yarada biləcək hər hansı işlərin aparılması qadağandır.

10. "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 19-cu maddəsinə müvafiq olaraq Qoruğun ərazisində yerləşən və dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan dünya və ölkə əhəmiyyətli daşınmaz abidələrin və ya onların ayrı-ayrı hissələrinin icarəyə verilməsi qadağandır. Dövlət və bələdiyyə mülkiyyətində olan yerli əhəmiyyətli daşınmaz memarlıq abidələri, habelə xüsusi mülkiyyətdə olan daşınmaz abidələr və ya onların ayrı-ayrı hissələri müqavilə əsasında elmi, mədəni, dini xidmət və turizm məqsədləri üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada icarəyə verilə bilər.

Qoruğun ərazisində yerləşən abidələri və ya onların ayrı-ayrı hissələrini icarəyə götürənlər onların həcm kompozisiyasını, xarici görünüşünü, konstruktiv elementlərini dəyişdirməməli, istismar zamanı abidələrə zərər vurmamalı və təsərrüfat işləri zamanı arxeoloji abidələrdə mədəni təbəqənin korlanmasına yol verməməlidirlər. Belə abidələrdə və ya onların ayrı-ayrı hissələrində təmir, konservasiya və bərpa işləri icarəçinin vəsaiti hesabına idarənin və mütəxəssislərin nəzarəti ilə aparıla bilər.

11. Qoruğun qorunması, onun ərazisində yerləşən abidələrin öyrənilməsi, bərpası və konservasiyası dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlər, fiziki və hüquqi şəxslərin maliyyə yardımları və ianələri hesabına maliyyələşdirilir.

12. "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 11-ci maddəsinə uyğun olaraq mülkiyyətində və ya istifadəsində Qoruğun ərazisindəki abidələr olan fiziki və hüquqi şəxslər abidələrin qorunması, tədqiqi və onlardan istifadə edilməsi qaydalarına ciddi əməl etməlidirlər. Onlar həmin abidələrin sağlamlığına görə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş məsuliyyət daşıyırlar.

13. Qoruğun ərazisində bərpa və təmir işləri istisna olmaqla hər hansı tikinti işlərinin aparılması qadağandır.

14. Qorucu sərhdələri daxilində abidələr üçün hər hansı təhlükə yarada bilən təmir işləri idarənin razılığı ilə görülə bilər. Həyata keçirilən təhlükəsizlik tədbirləri inşaat işlərini aparan subyektin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

15. Qoruğun ərazisindəki abidələrə yaxın olan və ya onların mühafizə zonasından keçən yol sahələrində nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti abidələrin qorunması üçün təhlükə yaradarsa, idarə onların hərəkətini məhdudlaşdırma və ya qadağan edə bilər.

16. *İdarə "Reklam haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, Qoruğun ərazisində açıq məkanda reklam fəaliyyətinə nəzarəti və bu sahədə tənzimləməni həyata keçirir, o cümlədən reklam yerləşdirilməsinə icazə verir, Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinə əsasən açıq məkanda reklam qurğularının tikintisinə, quraşdırılmasına, onlara konstruktiv dəyişikliklər edilməsinə, istismarına icazə verir, Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində tikintisinə icazə tələb olunmayan reklam qurğularının quraşdırılması və sökülməsi qaydasına uyğun olaraq müvafiq tədbirlər görür, habelə Qoruğun mühafizə zonasında reklam qurğularının (reklamın) yerləşdirilməsinə razılıq verir.*^[3]

IV. QORUĞUN TƏDQIQI

17. Qoruğun ərazisində arxeoloji qazıntı işləri aparmaq üçün icazə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının rəyi nəzərə alınmaqla idarə tərəfindən verilir və idarədə qeydə alınır.^[4]

Qazıntı mövsümü başa çatdıqdan sonra aparılmış tədqiqat işləri barədə hesabat idarəyə və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına təqdim edilir.

Qoruda aparılan arxeoloji işlərə idarə nəzarət edir. Qazıntı zamanı aşkar olunmuş arxeoloji materiallar dövlət mülkiyyətinə keçir.

18. Qoruğun ərazisində yerləşən abidələrin tədqiqi idarənin icazəsi ilə həyata keçirilir.^[5]

19. Qoruğun ərazisində yerləşən abidələrin təmirinə, bərpasına, konservasiyasına dair layihələr Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasının rəyi əsasında idarənin razılığı və nəzarəti ilə həyata keçirilir.^[6]

20. *Hüquqi və fiziki şəxslər bərpa, təmir və təsərrüfat işləri (tikinti işləri istisna olmaqla abadlaşdırma, işıqlandırma, təmizlik, yaşıllaşdırma) görərkən abidə aşkar edilərsə, həmin işlər dərhal dayandırılmalı, bu barədə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına və idarəyə məlumat verilməlidir. Bu zaman bərpa və təmir işlərinin davam etdirilməsi barədə qərar, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının və mütəxəssislərin rəyləri nəzərə alınmaqla, idarənin razılığı ilə Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzarət Dövlət Agentliyi tərəfindən qəbul edilir və görülən işlər idarənin nəzarəti ilə davam etdirilir. Görülməsi nəzərdə tutulmuş təsərrüfat işləri isə, mütəxəssislərin rəyi nəzərə alınmaqla, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının razılığı, idarənin icazəsi və nəzarəti ilə davam etdirilə bilər.*^[7]

21. Qoruğun ərazisində yerləşən dövlət mülkiyyətində olan abidələrdə aparılan möhkəmləndirmə və abadlıq işləri onların konservasiyası, təmiri, bərpası, rekonstruksiyası və regenerasiyası haqqında idarənin qərarı əsasında dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına aparılır. Xüsusi mülkiyyətdə olan abidələrlə əlaqədar həmin işlər idarənin razılığı ilə mülkiyyətçinin vəsaiti hesabına aparılır.

22. Qoruda mühafizə məqsədilə abadlıq işləri aparılarkən Qoruğun sərhədi, abidələrin konfigurasiyası dəyişdirilməməli, ənənəvi küçə şəbəkələri olduğu kimi saxlanılmalıdır. Arxeoloji və başqa qazıntılar abidələrə zərər yetirilmədən aparılmalıdır. Aşkar edilən abidə, əşya və ya başqa tapıntının koordinatları və vəziyyəti qeyd edilməli, fotosu və ya rəsmi çəkilməlidir.

23. Qoruğa və onun ərazisində yerləşən abidələrə vurulan zərərin ödənilməsi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq həyata keçirilir.

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. 31 yanvar 2008-ci il tarixli **704** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008-ci il, 1, maddə 8**)
2. **20 noyabr 2015-ci il tarixli 691 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Respublika**" qəzeti, **22 noyabr 2015-ci il, 257, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015-ci il, 11, maddə 1321**)
3. **6 iyul 2018-ci il tarixli 174 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Xalq**" qəzeti, **7 iyul 2018-ci il, 148, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 7, I kitab, maddə 1460**)
4. **29 avqust 2018-ci il tarixli 250 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Xalq**" qəzeti, **30 avqust 2018-ci il, 192, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1700**)
5. **17 oktyabr 2019-cu il tarixli 843 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Xalq**" qəzeti, **19 oktyabr 2019-cu il, 232, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 10, maddə 1588**)

FƏRMANA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

^[1] **6 iyul 2018-ci il tarixli 174 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Xalq**" qəzeti, **7 iyul 2018-ci il, 148, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 7, I kitab, maddə 1460**) ilə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu haqqında Əsasnamə"nin 5-ci hissəsindən "**Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 10 fevral tarixli 629 nömrəli Sərəncamı ilə yaradılmış Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında**" sözləri çıxarılmışdır.

^[2] 31 yanvar 2008-ci il tarixli **704** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008-ci il, 1, maddə 8**) ilə 5-ci bəndə ikinci abzas əlavə edilmişdir.

^[3] 31 yanvar 2008-ci il tarixli **704** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008-ci il, 1, maddə 8**) ilə 16-cı bənddən "**Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin razılığı**," sözləri çıxarılmışdır.

29 avqust 2018-ci il tarixli 250 nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Xalq**" qəzeti, **30 avqust 2018-ci il, 192, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1700**) ilə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu haqqında Əsasnamə"nin 16-cı hissəsi yeni redaksiyada verilmişdir.

Əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

16. Qoruğun ərazisində və abidələrin üzərində reklam və digər informasiya xarakterli lövhələrin quraşdırılması İdarənin icazəsi və nəzarəti ilə aparılır.

17 oktyabr 2019-cu il tarixli 843 nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Xalq**" qəzeti, **19 oktyabr 2019-cu il, 232, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019-cu il, 10, maddə 1588**) ilə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu haqqında Əsasnamə"nin 16-cı hissəsi yeni redaksiyada verilmişdir.

Əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

16. İdarə Qoruğun ərazisində Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada, ölətlərindən asılı olmayaraq, reklam qurğularının tikintisinə, quraşdırılmasına, onlarda konstruktiv dəyişikliklər edilməsinə, onların istismarına və "Reklam haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq reklamın yerləşdirilməsinə icazə verir.

^[4] 31 yanvar 2008-ci il tarixli **704** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008-ci il, 1, maddə 8**) ilə 17-ci bəndin birinci abzası yeni redaksiyada verilmişdir.

Əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

Qoruğun ərazisində arxeoloji qazıntı işləri aparmaq üçün icazə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası tərəfindən verilir və İdarədə qeydə alınır.

^[5] 31 yanvar 2008-ci il tarixli **704** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008-ci il, 1, maddə 8**) ilə 18-ci bənddə "**razılığı**" sözü "**icazəsi**" sözü ilə əvəz edilmişdir.

^[6] 31 yanvar 2008-ci il tarixli **704** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008-ci il, 1, maddə 8**) ilə 19-cu bənddə "**rəyi əsasında**" sözlərindən sonra "**İdarənin razılığı və nəzarəti ilə**" sözləri əlavə edilmişdir.

^[7] 31 yanvar 2008-ci il tarixli **704** nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008-ci il, 1, maddə 8**) ilə 20-ci bəndin ikinci cümləsində "**razılığı**" sözündən sonra "**İdarənin icazəsi və nəzarəti**" sözləri əlavə edilmişdir.

20 noyabr 2015-ci il tarixli 691 nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("**Respublika**" qəzeti, **22 noyabr 2015-ci il, 257, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015-ci il, 11, maddə 1321**) ilə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu haqqında Əsasnamə"nin 20-ci bəndi yeni redaksiyada verilmişdir.

Əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

20. Hüquqi və fiziki şəxslər təmir və digər təsərrüfat işləri görürkən abidə aşkar edilərsə, işlər dərhal dayandırılmalı, bu barədə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına və İdarəyə məlumat verilməlidir. Bu zaman görülməsi nəzərdə tutulmuş işlər mütəxəssislərin rəyi nəzərə alınmaqla, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının razılığı, İdarənin icazəsi və nəzarəti ilə davam etdirilə bilər.